

UN TOMB PELS SEPULCRES PREHISTÒRICS DEL CABRERÈS*

*... aplacaran els teus ossos, i un sepulcre
t'alçaran, i solemnes presentalles trametran
a la teva fossa... (Virgili, L'Eneida)*

El 10 de gener de 2004, en un esplèndid matí d'hivern (uns 10° de temperatura) que no impedia que a les raconades obagues hi hagués espesses capes de glaç, vam emprendre amb el Josep Agustí una visita a alguns sepulcres del Collsacabra molt poc coneguts, situats al terme de Tavertet. Tan poc coneguts que, de fet, d'entre els vius, el seu emplaçament només el sabia ell. Quirze Parés n'havia esmentat alguns en la seva obra *La despoblació rural i les masies del Collsacabra* (1985); en Francesc Puntí en coneixia molts, que havia recorregut amb el Josep Agustí, i Miquel Molist, Walter Cruells i Josep Castells n'esmenten algun altre a la revista *Cota Zero*.

El primer que vam visitar va ser el del puig de la Guardiola. Si alguna cosa mereix el nom de puig és, segur, el puig de la Guardiola. La seva silueta inconfusible el fa una referència clara a l'àrea de Tavertet. Quirze Parés n'havia parlat, del dolmen, tot dient que està situat *enmig de les pinedes. Completament desfet, no s'hi troba res; diuen que se'l van endur. Potser quedi algun bocí entre els matolls del sotabosc*. El cas és que es veu que sí, que tot allò, temps era temps, havia estat bosc. Avui és un camp llaurat on s'hi engendra herbei per criar vaques. No fa massa anys, al centre del

*Lloses esparses
que pertanyien a un
dolmen, en una
pastura de Monteis
(Tavertet)*
Foto: Josep Agustí



túmulo hi havia el forat de la cambra i, a uns 50 cm per sota, treien el nas un parell de lloses. El forat ja no hi és –no hi caigués un animal boví!- però el gran túmul, típic dels sepulcres de la zona, amb diàmetres d'entre 15 i 20 m, és encara perfectament visible. Les seves coordenades són 42° 1' 6.2" N, 2° 24' 53.2" E i 1021 m d'altitud.

El següent punt de destí va ser Monteis. Allà hi havia notícies d'un "camp tombal", és a dir, una necròpolis o cementiri, amb lloses clavades verticalment. Quirze Parés diu que es coneixia com les *taules de Monteis*, un nom realment suggeridor. Buscàrem un grup de dues o tres lloses, la majoria caigudes, una de les quals encara havia de ser clavada o mig estintolada, que l'Agustí havia localitzat feia uns anys. Vam trobar les pedres pràcticament desintegrades, enmig d'un altre herbei de pastura. Tot el que se'ns va acudir va ser oficiar una mena de *requiescat in pace*, no per un difunt humà, sinó per la tomba que un dia fou i que, segurament, ja mai més serà. Si algun sentimental té ganes de veure allò que en queda, ho trobarà a 42° 0' 0.4" N, 2° 25' 47.2" E i a 1044 m d'altitud.

Ara, amb el més interessant ens hi havíem topat una mica abans. A uns 150 m de la casa de Monteis –convertida en imperi de sa graciosa majestat britànica-, al peu del camí que va a Rajols, a mà esquerra, abans d'arribar a un inefable grup d'antenes, prova irrefutable del progrés telefònic de la humanitat, vam veure el que ens semblà un ben marcat túmul, amb el centre enfonsat i mostrant les restes d'una cambra sepulcral. Una bona part del túmul està clarament delimitat per un peristàlit. A primer cop d'ull ens va fer l'efecte que era el·líptic, amb la cambra una mica descentrada, però després d'una bona estona d'observació, vam concloure que en realitat hi havia un primer túmul circular bastant clar i de dimensions no gaire grans, potser d'uns 8 m de diàmetre, amb la cambra situada al bell mig. Fa la sensació que en algun moment, posterior a la primera construcció, el túmul original es va ampliar cap al sud, donant-li la

forma el·líptica. Una llosa que sobresurt per aquella banda, més gran que les altres, fa pensar si hi va haver una cista en aquesta ampliació tumulària. De la cambra en queda una gran llosa *in situ*, bastant plegada, d'un gruix uniforme, i una altra, possible coberta, caiguda a la vora. Estaria bé que aquest monument no tingués reservat el destí d'acabar sent past de vaques. La seva situació és 41° 59' 59.8" N, 2° 25' 43.2" E i 1032 m d'altitud.

Vam seguir la nostra ruta pel notable camí de Rajols, cap al dolmen de la Rambla, passant per la balma Grossa. Pel que sembla, a la Rambla, Francesc Puntí encara hi havia vist lloses. Avui és la història repetida del puig de la Guardiola: un gran túmul, d'uns 20 m de diàmetre, enmig de l'inevitable camp de pastura, fruit de la deforestació, sense que es pugui apreciar ni tan sols el punt central on hauria d'haver la cambra. Les coordenades són 42° 0' 39.4" N, 2° 26' 13.4" E, en una altitud de 1124 m.

Vam acabar l'excursió arribant-nos al proper fals dolmen de l'Avenc, una formació rocosa realment curiosa, molt popular entre els taverterencs, en un indret amb vistes esplèndides de tota la zona, i ens lamentàrem, què hi farem, de la poca sensibilitat dels nostres conciutadans i autoritats cap al patrimoni prehistòric, i de la crueltat del temps, que tot s'ho endú.

Albert Fàbrega

Bibliografia

- Parés, Q., *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Ed. Dalmau, i Fundació Vives Casajuana, 1985.
- Molist, M., Cruells, W., Castells, J., "L'àrea megalítica de Tavertet", a *Cota Zero. Revista d'Arqueologia i Ciència*, núm. 3, juny 1987, p. 55-68.
- Molist, M., Cruells, W., Castells, J., "Una necròpolis de 'cambres amb túmul complex' del iv mil·lenni a la Catalunya interior", a "Estat de la investigació sobre el Neolític a Catalunya". 9è Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà, p. 244-248.

**Aquest article es reproduïx per deferència del Centre Excursionista d'Olot, que el va publicar en el seu butlletí núm. 151 de l'abril de 2004. (N. de la R.)*



Restauració, reparació i potenciació
Recanvis per a motos clàssiques

C. Pelics, 83 - 08510 RODA DE TER
Tel. i Fax 93 854 20 13 - 93 850 05 56

La Formatgeria

Bar Restaurant PUNTÍ



Ctra. de Vic a Olot, Km 24
08569 Cantonigròs
(Osona-Barcelona)
Tel. 93 852 50 69



SOTACINGLES

Vilanova de Sau
Guilleries

Aprentatge - Audiovisuals
Col·loquis - Cursos - Excursions
Exposicions - Fires - Tallers - Xerrades

Santa Maria, 16 - 08519 VILANOVA DE SAU
Tel. 937 430 104 - 659 494 459




VALL DE SAU
COLLSACABRA

Consorci per la promoció turística

C. Església, 2 • 08519 TÀRRAGONA (Barcelona) • Tel. 93 812 22 23 • Fax: 93 812 22 77
<http://saucollscabra.diba.es> • e-mail: saucollscabra@diba.es